

Jaarverslag 2025

 Museum
Wierdenland

Colofon

Datum	: Voorjaar 2026
Organisatie	: Stichting Museum Wierdenland
Adres	: Van Swinderenweg 10, 9891 AD Ezinge
KvK nummer	: 41011843
Website	: www.wierdenland.nl
Telefoon	: 0594 621524
Email	: directie@wierdenland.nl
Contactpersonen	: Elise van Ditmars (directeur), Klaas Dijkstra (secretaris)
Vormgeving	: Anita Kadijk
Foto voorpagina	: Wouter van der Weerd

Met bijdragen van:

Balie en horeca	: Trudy van der Veen en Karin Ijpema
Boeking	: Harm Post
FACOM:	: Erik van Ravenzwaaij
Gidsen	: Boudewijn de Vries
Educatie en publieksactiviteiten	: Yvonne Blaauw
Winkel	: Michaela van der Waard en Margriet Post

Inhoud

1. Verslag

1.1 BESTUUR	4
1.2 BESTUURSSAMENSTELLING EN -MUTATIES	10
1.3 VERHOUDING TOT DRIE CODES	10
1.4 MEDEWERKERS, VRIJWILLIGERS EN STAGIAIRES	11

2. Tentoonstellingen en projecten

2.1 VASTE TENTOONSTELLING	13
2.2 WISSELTENTOONSTELLINGEN	14
2.3 MUSEUMTUIN	17
2.4 PROJECT HERINRICHTING VASTE COLLECTIEPRESENTATIE	17

3. Teams

3.1 BALIE EN HORECA	18
3.2 BOEKINGEN	19
3.3 PR	20
3.4 GIDSEN	21
3.5 EDUCATIE	22
3.6 WINKEL	24

4. Ten slotte

Organisatieschema

Overzicht baten en lasten

1. Verslag

1.1 BESTUUR

“Hoog bezoek voor Wierdenland”, kopte de Ommelander Courant op maandag 22 september 2025 onder een foto met staatssecretaris Eddie van Marum en de minister-president van Aruba, Michiel Godfried Eman. De foto was genomen in de caf  ruimte van Museum Wierdenland (MW). De beide heren staan voor de grote foto van de opgravingen van Van Giffen die daar hangt. Op uitnodiging van de staatssecretaris liet de minister-president zich tijdens een rondleiding door het museum en bij de kerk op de wierde informeren over de manier waarop de wierden eertijds bescherming hebben geboden tegen een opdringerige zee. Bij de stijging van de zeespiegel als gevolg van wereldwijde veranderingen in het klimaat kan het nuttig zijn om kennis te nemen van de wijze waarop mensen zich eerder tot de zee hebben verhouden. Zeker wanneer het een laaggelegen eiland als Aruba betreft en de verwachting is dat zijn kustgebieden in de toekomst met regelmaat te maken krijgen met overstromingen.

Het hoog bezoek illustreert de bekendheid en waardering die de groei van MW in de afgelopen jaren heeft weten te genereren. Na bijkans 16.000 in 2023 en bijna 21.000 in 2024, mocht MW 18.725 bezoekers verwelkomen in 2025. Daarbij was de bereikbaarheid van MW in het laatste kwartaal een aantal weken problematisch vanwege werkzaamheden aan de Van Swinderenweg en de Nieuwestreek in Ezinge. Een gevolg was onder andere dat de opening van de tentoonstelling ‘Gronings Licht’ met een week moest worden uitgesteld. Tegelijkertijd werd begonnen met de aanleg van de museumtuin en de vernieuwing van de parkeerplaats. Sinds begin oktober moest daardoor naar alternatieve parkeergelegenheid in het dorp, zoals bij het ‘Huis van het Dorp’, worden uitgeweken. Ook moest MW de deuren sluiten op 26 november vanwege werkzaamheden van Enexis, waardoor er op die dag gedurende langere tijd geen elektriciteit beschikbaar was.

In januari liep de succesvolle tentoonstelling ‘Etrusken: Pracht en Macht’ af. Op 24 januari opende de tentoonstelling ‘De ziel van het landschap’ met werk van Siemen Dijkstra. Artikelen in NRC Handelsblad over deze tentoonstelling en Siemen Dijkstra in april, en in De Volkskrant over fietstochten in onder andere Middag-Humsterland in mei, droegen bij aan een grote belangstelling. Het was de aanleiding voor het besluit om de tentoonstelling te verlengen tot en met

28 september. In het kader van deze tentoonstelling was ook aandacht voor de ‘Erfgoeddeal Middag-Humsterland’. In een aantal pilots worden in dit project initiatieven verkend met als doel het verantwoorde beheer van de erfgoedwaarden van het Nationaal Landschap te incorporeren in een hedendaagse agrarische bedrijfsvoering. Het blijft een gegeven dat agrarisch gebruik ervan noodzakelijk is voor het behoud van kronkelige slotenpatronen en microreliëf in het landschap. In het project worden opgaven voor biodiversiteit, klimaat en circulariteit met dit behoud gecombineerd. Na ‘De ziel van het landschap’ volgde op 17 oktober de tentoonstelling ‘Gronings Licht’.

De bovenstaande grove schets wordt in dit jaarverslag verder uitgewerkt, dat tevens het overige reilen en zeilen van MW in 2025 beschrijft, deels in bijdragen door vrijwilligers. Tegelijkertijd legt het bestuur hierin verantwoording af over de wijze waarop het beleid is uitgevoerd en hoe de middelen zijn besteed.

Bezoekers

Het stemt bestuur en directie tot tevredenheid dat het bezoekersaantal in 2025 op peil is gebleven afgezet tegen de aantallen van de voorgaande twee jaren. Mede dankzij een artikel van Bas van Putten in NRC Handelsblad in april werden bezoekers verleid om de tentoonstelling met werk van Siemen Dijkstra te bezoeken en vonden velen voor het eerst of als geslaagd herhalingsbezoek de weg naar MW.

Ecomuseum

MW streeft ernaar om als *Museum van Waarde* bron van ontmoeting, kennis, ontdekking en inspiratie te zijn met een duidelijke verbondenheid van landschap, cultuurhistorie en archeologie. De pijlers waarop MW dit streven vorm geeft zijn: het verhaal, de beleving en de verbeelding. Zijn inhoudelijke identiteit ontleent MW aan het verhaal van het landschap, alsmede de mens en de wijze waarop zij het wierdenlandschap mede heeft gevormd en de sporen die dit heeft achtergelaten. Daarbij heeft MW de ambitie om als ‘Ecomuseum in ontwikkeling’ zich te positioneren als integraal onderdeel van het landschap en zijn bewoners. MW omarmt de grondslagen van het Ecomuseum: identiteit, verbinding, gemeenschapszin en participatie. Bij het toepassen van de Code Diversiteit en Inclusie reiken de principes van het Ecomuseum op een welhaast vanzelfspre-

Isabella Werkhoven, Interlude (Berenklauwen)

kende wijze de bij deze Code horende kaders aan. In het bijzonder kan worden genoemd dat bij de intakegesprekken met nieuwe vrijwilligers de coördinatoren aandacht hebben voor hun persoonlijk welbevinden. In dit kader kan ook de zogenaamde tienjaarlijkse fotoronde door de voormalige gemeente Ezinge worden begrepen. In 1985 was het een van de eerste activiteiten van de in 1984 opgerichte Streekhistorische Vereniging Middagherland. Alle huizen met bewoners zijn gefotografeerd wanneer de bewoners ermee instemden. In de jaren 1995 en 2005 is de ronde herhaald. Toen de Streekhistorische Vereniging in 2012 juridisch is opgegaan in MW is de afspraak gemaakt dat MW deze activiteit zou overnemen. In 2015 is de fotoronde daarom vanuit MW georganiseerd. In 2025 is dat opnieuw het geval geweest.

Ontwikkelingen

Het restant van het bestuur van Streekhistorische Vereniging Humerike, gevestigd in Oldehove in Humsterland, heeft contact gezocht met het bestuur van MW met de vraag of bij opheffing van de vereniging Humerike materieel zou kunnen opgaan in MW. Het past in de ontwikkeling van MW als Ecomuseum om hieraan ruimte te bieden. Te meer omdat MW zich ook profileert als bron van informatie van niet alleen Middag, maar ook Humsterland. Eerder is al de Streekhistorische Vereniging Middagherland opgenomen, die in 1990 aan de wieg heeft gestaan van MW. Met Humerike neemt MW ook de daar aanwezige geschiedenis en cultuur van Humsterland in zich op.

Vrienden

Het vriendenbeleid is in 2025 aangepast en verbeterd. Wie *Wierdenlandvriend* wordt, geniet van een aantal voordelen zoals gratis toegang tot het museum en korting op producten in de winkel. De *Wierdenlandvriend* wordt ook met enige regelmaat onthaald op exclusieve activiteiten, zoals bij wisseltentoonstellingen een ontvangst met rondleiding en ruime gelegenheid om de tentoonstelling te bekijken.

De *Wierdenlandbegunstiger* kan gebruik maken van de ANBI-status van MW en daarmee in aanmerking komen voor een belastingvoordeel. In totaal telt MW een 75-tal vrienden.

Excursies en activiteiten

Met grote regelmaat worden fietstochten, excursies e.d. georganiseerd, om onder leiding van een goed geïnformeerde gids het landschap te ontdekken. Ook bestaat de mogelijkheid om onder leiding van een gids vanuit het museum een bezoek te brengen aan de wierde en het kerkgebouw op de wierde, en aan de Allersmaborg.

Bijzondere activiteiten

Inmiddels is het traditie geworden dat de oudste fanfare van Nederland, te weten het welhaast museale trekken vertonende muziekgezelschap De Eendracht, opgericht in 1816, op Koningsdag een concert verzorgt in MW.

Al lange tijd leefde de wens om een heruitgave van het boek met de titel 'Middag-Humsterland' uit 2008, geschreven door Jan Delvigne, grondlegger van MW, te realiseren. Het wordt gewaardeerd als een handzame inleiding in de ontstaansgeschiedenis van het Nationaal Landschap. De heruitgave werd mede mogelijk gemaakt door de gemeente Westerkwartier. Op 9 mei kon het worden gepresenteerd aan wethouder Bert Nederveen.

Een bijzondere activiteit kleurde Ezinge op 17 mei. Op initiatief van MW en de werkgroep Trijntje Soldaats werd in Ezinge 80 jaar na het einde van WO II het 'Feest van de vrijheid' gevierd met medewerking en optredens van diverse verenigingen, groepen en artiesten. De activiteiten vonden plaats op verschillende plekken in het dorp. Ook dit initiatief past in de profilering van MW als Ecomuseum.

Ter gelegenheid van de presentatie van het boek *'Middag-Humsterland. Een gids voor wie wil speuren naar de ziel van een noordelijk landschap'* bood MW op 13 juni het podium voor een minisymposium over het gebied. Het initiatief voor deze uitgave kwam van de Stichting Nationaal Landschap Middag-Humsterland. Naast de beknopte beschrijving van het ontstaan van het landschap belichten verschillende schrijvers ieder aspecten van het landschap zoals de bezoeker het vandaag de dag aantreft. Naast bijdragen van een aantal auteurs was er in het minisymposium een forumdiscussie met belanghebbenden uit verschillende doelgroepen, zoals boeren, bewoners en recreatieondernemers. Vanuit MW nam de directeur eraan deel.

Op 8 november was MW op de Publieksdag Microscopie opnieuw een van de locaties in de provincie waar specifiek aandacht werd besteed aan het feit dat aan Frits Zernike de Nobelprijs voor de Natuurkunde werd toegekend voor zijn uitvinding van de Fasecontrastmicroscopie.

Op 20 november nam een delegatie vanuit MW op uitnodiging en initiatief van de Kunstraad deel aan de bijeenkomst *Vitaal Gronings cultuurveld* over gezonde bedrijfsvoering in de culturele sector. De Kunstraad gebruikt de uitkomsten ter invulling van zijn rol om de Kunst- en Erfgoedsector in Stad en Ommeland te ondersteunen en vervolgens gemeente en provincie te adviseren ten aanzien van de investeringen die uit de Cultuurnota 2029-2032 voortvloeien.

Samenwerking

De samenwerking die in 2021 tot stand kwam in de Waddense musea (MW, Openluchtmuseum Het Hoogeland, Museum Menkemaborg, het Visserijmuseum,

Kloostermuseum St. Bernardushof en Museum/Borg Verhildersum) is ook in 2025 voortgezet in o.a. een gezamenlijke PR op de landelijke radio en TV, alsmede in diverse regionale uitingen. Elk van deze musea vertelt een opmerkelijk aspect van de geschiedenis van het leven aan de Groninger Waddenkust. Dit zeer succesvolle samenwerkingsverband wordt financieel ondersteund door de provincie Groningen en de gemeenten Het Hogeland en Westerkwartier. De intentie om de samenwerking te bestendigen en wellicht te intensiveren kwam, naast de genoemde activiteiten, tot uiting in de eerste 'Waddenlezing' verzorgd door historicus Maarten van Rossem in de Nieuwekerk in de stad Groningen op 30 januari. Ruim 500 bezoekers werden geteld.

Tevens kon in dit verband -in samenwerking met RTV Noord waarin ook extra PR was begrepen- als pilot een bustour langs de deelnemende musea worden gerealiseerd in de weekeinden van de maanden september en oktober vanaf het hoofdstation in de Stad.

Om de samenwerking verder te stimuleren kende de gemeente Het Hogeland €25.000 extra toe aan de vier musea binnen haar grenzen. De gemeente Westerkwartier sloot zich op de valreep van 2025 hierbij aan door voor de twee musea binnen haar grenzen €12.500 ter beschikking te stellen. Beide gemeenten hebben hieraan de opdracht verbonden de samenwerking verder gestalte te geven.

Met de Vereniging Dorpsbelangen Ezinge wordt een nauwe band onderhouden waar het om gemeenschappelijke belangen gaat, zoals het project 'Ezinge verbindt'. Een combinatie van initiatieven om de biodiversiteit, educatie en beleefbaarheid van de natuur in en rondom Ezinge te bevorderen, waarin ook de ontwikkeling van de museumtuin is opgenomen. Landschapsbeheer Groningen is de projectleider en uitvoerder van dit project. In het afgelopen jaar participeerde één van de bestuursleden van MW tegelijkertijd in het bestuur van Dorpsbelangen.

Gemeente Westerkwartier

Met de gemeente Westerkwartier onderhoudt MW een constructieve band bij de realisatie van wensen en plannen, zoals het tuinplan (zie onder 2.3). Eens per jaar is er op bestuurlijk niveau overleg met o.a. de wethouder. De wens en ambitie om tot een betere klimaatbeheersing te komen in de binnenruimte is hiervan onderdeel geworden. Immers, de gemeente is eigenaar van het pand waarin MW is gehuisvest.

Begin 2025 heeft de gemeente Westerkwartier het 'Beleidskader musea 2025-2028' vastgesteld. Voor de twee geregistreerde musea -naast MW is dat Museum Nienoord in Leek-, maar ook voor de overige initiatieven in dit veld, betekent het de gewenste duidelijkheid over hun positie in de gemeentelijke museale

context. Een bijkomend positief effect voor de beleidsontwikkeling van de instellingen is het besluit om de gemeentelijke investering af te stemmen op, en synchroon te laten lopen met de vierjaarlijkse provinciale cyclus.

Provincie Groningen

Ook verheugt MW zich over de financiële en morele ondersteuning die het van de provincie ondervindt. Zo stelde de provincie naast de jaarlijkse exploitatie-subsidie een aanvullende bijdrage voor de ontwikkeling van de museumtuin beschikbaar.

Waardering 2025

Op toeristische websites laten bezoekers beoordelingen van MW achter die op een schaal van 5 variëren tussen 4 en 5. Op sociale media als Facebook en Instagram wordt ook stevast een positieve waardering geuit na een bezoek aan MW.

Uit het gastenboek MW 2025:

Bij Siemen Dijkstra:

"Wederom een prachtige tentoonstelling! Altijd leuk om hier heen te gaan!"

"Vandaag ben ik jarig. Ik wilde even geen drukte van visite, maar lekker erop uit. Een parel dit museum en de expositie was indrukwekkend. Een mooi cadeau!"

"Wat mooi dat we via de aankondiging in de NRC gelezen hebben over de tentoonstelling van Siemen Dijkstra. Indrukwekkend meer dan mooi! Door zijn techniek weet hij inderdaad de ziel van het landschap te vangen."

"--- inderdaad: een parel in het noorden! En heerlijke soep; en een pluim voor de vrijwilligers."

Bij Gronings Licht:

"Schitterende en indrukwekkende tentoonstelling "Gronings Licht" Heerlijke soep toe :) dank jullie wel."

"Dit museum is een prachtige weerspiegeling van lokale historie en gastvrijheid! Het vertelt een mooi verhaal over wellicht het mooiste, interessantste en oudste landschap van Nederland. Bedankt voor alles."

Bestuursvergaderingen

Verdeeld over het jaar kwam het bestuur zeven maal voltallig in vergadering bij elkaar, waarbij incidenteel één of meer leden digitaal aan de vergadering deelnamen. In een ervan stond de zelfevaluatie van het bestuurlijk functioneren op de agenda.

Sinds 5 november 2025 is statutair verankerd dat Stichting Museum Wierdenland een Dagelijks (DB) en een Algemeen (AB) bestuur kent. Het DB bestaat uit voorzitter, secretaris en penningmeester. Het DB vergaderde 9 maal samen met de directeur over lopende zaken en zaken die op korte termijn om behandeling vragen, waarover achteraf verantwoording wordt afgelegd aan het AB. Verschillende bestuursleden participeren bovendien in overleggen met verwante instellingen, organisaties en initiatieven.

Op de wierde met Mike Eman, minister-president van Aruba en Eddie van Marum, staatssecretaris Koninkrijksrelaties

1.2 BESTUURSSAMENSTELLING EN -MUTATIES

Aan het begin van 2025 was Mia de Jong aftredend. Met instemming van de rest van het bestuur en vanwege haar expertise en betrokkenheid bij verschillende lopende projecten waaraan MW werkt, is haar termijn met een jaar verlengd. Begin 2025 gaf penningmeester Pieter van der Burgh te kennen dat hij, om hem moverende redenen, zijn lidmaatschap van het bestuur per 1 mei wilde beëindigen. Per 18 juni kon in deze vacature worden voorzien door de aanstelling van Don ten Brink. Bij Renske de Jonge en Mans Schepers liep aan het eind van 2025 respectievelijk de tweede en eerste termijn af. Beiden zijn bij acclamatie herkozen voor een volgende termijn en hebben met deze herbenoeming ingestemd.

In 2025 telde het bestuur dus het gewenste aantal van zeven leden in de volgende samenstelling:

Naam	Functie	Eerste termijn	Tweede termijn	Derde termijn	Vierde termijn	Vijfde termijn
Rika Pot	Voorzitter	2018-2020	2021-2023	2024-2026		
Klaas Dijkstra	Secretaris	2012-2014	2015-2017	2018-2020	2021-2023	2024-2026
Pieter van der Burgh	Penningmeester	2023-2025				
Don ten Brink	Penningmeester	2025-2027				
Mia de Jong	Lid	2016-2018	2019-2021	2022-2024	2025-2025	
Renske de Jonge	Lid	2020-2022	2023-2025	2026-2028		
Jeroen Wiersma	Lid	2018-2020	2021-2023	2024-2026		
Mans Schepers	Lid	2023-2025	2026-2028			

Met de statutenwijziging van 5 november 2025 is tevens de gelegenheid te baat genomen om de statuten in overeenstemming te brengen met de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen.

Naast de statuten is er een bestuursreglement waarin de kaders voor de bestuurssamenstelling staan beschreven. Bij de werving van bestuursleden wordt erop gelet dat zij, naast affiniteit met het onderwerp en de regio, gezamenlijk over de capaciteiten beschikken die nodig zijn om het museum goed te kunnen leiden. In functie benoemde bestuursleden beschikken over specifieke kwaliteiten die passen bij hun functieprofiel. In het directiestatuut staan de verhouding en verdeling van verantwoordelijkheden tussen bestuur en directie beschreven.

1.3 VERHOUDING TOT DRIE CODES

Stichting Museum Wierdenland is een erkende **ANBI-instelling** die is ingericht volgens het bestuur/directie-model. Het bestuur volgt de richtlijnen van de **Governance Code Cultuur 2019** in samenstelling, aftreden, toezicht en verantwoording. Het bestuur bepaalt verder in samenspraak met de directie het beleid en ziet toe op een juiste uitvoering ervan. Het heeft de dagelijkse gang van zaken gedelegeerd aan de directeur, Elise van Ditmars. Zij kan naar eigen inzicht weer een deel van de taken delegeren aan medewerkers en vrijwilligers.

Zoals het vigerende bestuursmodel veronderstelt fungeren bestuursleden waar nodig of gewenst als meewerkend bestuur. Het bestuur bepaalt de arbeidsvoorwaarden en salariëring van de directie en heeft daarmee jaarlijks een voortgangsgesprek. De directeur is aanwezig bij de vergaderingen van zowel DB als AB. Jaarlijks voert zij met de overige medewerkers een voortgangsgesprek.

Daarnaast organiseert het bestuur jaarlijks 1 à 2 keer een gestructureerd overleg met de vrijwilligers.

Als vertrouwenspersoon was Annet Nieuwhof aan het museum verbonden. In voorkomende gevallen kunnen medewerkers en vrijwilligers een beroep op haar doen. In de loop van het jaar gaf zij aan na ruim 8 jaar deze verantwoordelijkheid af te willen bouwen. Per 1 december kon het bestuur Anita Schuiten-Stadens als haar opvolger benoemen.

Het bestuur streeft er al langere tijd naar de **Fair Practice Code** als normatief kader te hanteren bij afspraken over de betaling van medewerkers en opleidingsmogelijkheden. Met ingang van 1 januari kon dit streven worden gehonoreerd, mede door de toekenning van de gevraagde financiële bijdrage van de provincie Groningen voor de periode 2025-2028, waardoor de Code nu integraal wordt toegepast.

Boven (zie onder 1.1.) is al uitvoerig aan de orde gesteld op welke wijze bestuur en directie van MW de **Code Diversiteit en Inclusie** als richtinggevend benut en in praktijk brengt. In het omarmen van de principes van het Ecomuseum sluit MW op een welhaast vanzelfsprekende wijze aan bij deze Code.

Binnen het bestuur wordt aandacht besteed aan diversiteit wat leeftijd, competenties, verhouding m/v en achtergrond betreft. Multiculturele samenstelling is voornamelijk lastig te realiseren. In MW is verder plek voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Indien gewenst worden ze ondersteund in het proces van

re-integratie. Tegelijkertijd biedt MW gelegenheid aan ‘nieuwe Nederlanders’ om beter thuis te raken in de Nederlandse taal en cultuur. En hoewel een substantieel deel van de vrijwilligers AOW-gerechtigd is, zijn leeftijd en achtergrond niettemin divers. Passend bij de ambitie ‘Ecomuseum in ontwikkeling’ is MW in verschillende opzichten voor vrijwilligers, stagiaires, bezoekers en bewoners van de regio een plaats van verbinding en integratie.

Het lijkt erop dat de toepassing van de drie codes in de toekomst een steeds grotere rol gaat spelen bij de toekenning van subsidies. Het past in de ambitie van bestuur en directie MW om de codes toe te passen en verder vorm te geven.

1.4 MEDEWERKERS, VRIJWILLIGERS EN STAGIAIRES

Zoals boven al aangestipt kon per 1 januari de CAO voor museummedewerkers worden toegepast. MW kende een groot deel van het afgelopen jaar vier betaalde medewerkers: de directeur (28 uur, 0,75 fte), een medewerker Educatie (12 uur, 0,33 fte; vanaf 1 september tijdelijk -tot 1 mei 2026- aangevuld naar 16 uur, 0,45 fte), een technisch medewerker (6 uur, 0,16 fte vanaf 1 maart tot 1 november) en een professionele schoonmaker (3 uur, 0,08 fte; vanaf 1 september 4 uur, 0,11 fte). In het kader van professionalisering van de organisatie heeft de directeur de opleiding “Leiderschap in Cultuur”, die mede mogelijk gemaakt is door We The North, afgerond.

In het gemis van een ‘huismeester’ werd gedurende een groot deel van het jaar deels voorzien door de aanstelling voor 6 uur van de technisch medewerker. De resterende werkzaamheden van de ‘huismeester’ werden opgevangen door de Facilitaire Commissie (FACOM) waarmee de technisch medewerker nauw samenwerkte. Helaas moest per 1 november weer afscheid genomen worden van technisch medewerker Harry Vogel wegens het aannemen van een baan elders. Vóór zijn aanstelling was Harry Vogel sinds 2009 bij MW betrokken als vrijwilliger. In de loop van de jaren heeft hij zich mede door aanvullende scholing ontwikkeld tot ‘medewerker tentoonstellingen’ waarvoor enige specifieke kennis en vaardigheden onmisbaar zijn. De taken van de ‘huismeester’ zijn voorlopig weer in zijn geheel ondergebracht bij de FACOM.

Per 1 januari is Yvonne Blaauw aangesteld als medewerker Educatie met een omvang van 12 uur. Zij heeft ruime ervaring in de ontwikkeling van educatieve programma’s en is handig met sociale media. Zij volgt Ellie Komrij op in deze functie. Per 1 september is de aanstelling tijdelijk uitgebreid met 4 uur met het oog op de uitvoering van de grote projecten waarvoor MW zich gesteld ziet. Het voornemen is om de tijdelijke aanvulling vanaf 2027 structureel te maken.

Naar ieders tevredenheid verzorgt Annie Zorge jaarlijks zo’n driemaal een interne nieuwsbrief waarin aandacht is voor allerlei wetenswaardigheden en ontwikkelingen in MW. Dit draagt bij aan de onderlinge betrokkenheid van de vrijwilligers en wordt zeer gewaardeerd.

Verreweg het meeste werk in het museum wordt verzet door de groep van bijna 100 vrijwilligers. Zij zijn georganiseerd in zeven teams met ieder een eigen taak:

1. *Balie / Horeca.* De gastvrouwen en -heren bemensen de balie, verwelkomen bezoekers en maken hen wegwijs in het museum, beantwoorden vragen, nemen de telefoon op, en verrichten kassawerkzaamheden. Daarnaast serveren zij drankjes en versnaperingen in het museumcafé.
2. *Boekingen.* De boekers stellen in samenspraak met groepen een programma voor een bezoek samen.
3. *FACOM.* De FACOM verzorgt allerlei praktische werkzaamheden die voor het dagelijks functioneren van het museum onmisbaar zijn zoals het vervangen van lampen. Daarnaast speelt de FACOM een belangrijke rol bij de op- en afbouw van wisseltentoonstellingen.
4. *PR.* De PR-medewerkers dragen bij aan het publieksbereik en ondersteunen bij de verzorging van de externe communicatie via persberichten, nieuwsbrief, website, Facebookpagina, etc.
5. *Gidsen.* De gidsen leiden op afspraak groepen rond in het museum, de kerk op de wierde, de Allersmaborg, etc. Ook verzorgen ze excursies in de regio, te voet of per fiets.
6. *Educatie.* Gecoördineerd door de medewerker Educatie ontwikkelt het team Educatie programma’s voor (school-)kinderen en voert deze uit. Tevens organiseert het lezingen en workshops voor volwassenen.
7. *Winkel.* Het winkelteam draagt zorg voor een gevarieerd assortiment, de inkoop van producten en de inrichting van de museumwinkel.

Naast deze zeven teams is er een aantal vrijwilligers dat van onschatbare waarde is voor het dagelijks functioneren van MW. Zij zijn echter niet onder te brengen in één van de teams. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de administratief financieel medewerker en de beheerder van de website. Noemenswaardig is bovendien dat MW zich mag verheugen in een aantal vrijwilligers dat de nodige archeologische expertise inbrengt.

In het document 'Vrijwilligersbeleid' worden de profielen beschreven waaraan de leden van de verschillende teams, alsmede degenen met specifieke taken, bij voorkeur zouden moeten voldoen.

De werving van nieuwe vrijwilligers, vooral gastvrouwen en -heren voor het team 'Balie/Horeca', is een voortdurend punt van aandacht. Dat neemt niet weg dat, wellicht vanwege een goede naam, MW zich ook in 2025 mocht verheugen in spontane aanmeldingen van nieuwe vrijwilligers waardoor het totaal aantal op zo'n 100 komt.

In het zogenaamde teamvertegenwoordigersoverleg (TVO) dat met de nodige regelmaat plaatsvindt worden werkwijze en werkzaamheden op elkaar afgestemd. Vanuit ieder team neemt een vertegenwoordiger deel aan het overleg. Met het oog op het contact met de vrijwilligers woont een vertegenwoordiging van het bestuur het TVO periodiek bij.

In aanvulling op de directeur fungeren de vrijwilligerscoördinatoren Trudy van der Veen en Erik van Ravenzwaaij als een spin(nen) in het web. De laatste stimuleert en coördineert tevens de FACOM. De vrijwilligerscoördinatoren zijn het eerste aanspreekpunt voor nieuwe vrijwilligers, vervullen de rol van vraagbaak, verzorgen roosters, stellen de agenda van het TVO op, zitten de bijeenkomsten hiervan voor, etc. Hun bijdrage is onontbeerlijk voor de goed gestroomlijnde vrijwilligersorganisatie waarmee MW zich onderscheidt en zorgt voor werkplezier en kwaliteit.

Mocht daartoe aanleiding zijn, dan wordt een bijeenkomst met alle vrijwilligers belegd waarin bestuur en directie ontwikkelingen en beleid delen en erop kunnen worden bevraagd, terwijl anderzijds vrijwilligers suggesties kunnen inbrengen, zoals bij de totstandkoming van het beleidsplan en de inrichting van de museumtuin en de vaste collectiepresentatie.

Op maandag 1 december vond het periodieke uitstapje voor vrijwilligers plaats, naar het onlangs geopende WereldErfgoedCentrum in Lauwersoog. Zo'n vijftig deelnemers genoten in twee groepen van een informatieve rondleiding en

vervolgens van een welvoorziene lunch. Het was een zeer geslaagde en gewaardeerde activiteit, die voor een belangrijk deel kon worden gefinancierd uit de fooienpot op de balie.

Een aantal scholieren maakte gebruik van de mogelijkheid om de maatschappelijke stage te volgen in MW. Ook studenten van het Hoger Onderwijs liepen geregeld stage in MW. Het begeleiden kost tijd, maar levert voor alle betrokkenen leerzame momenten op en vaak is de (tijds)investering meer dan de moeite waard voor MW. Naast nieuwe inzichten over het museum, bekeken door jonge, andere ogen, hebben stagiaires regelmatig kwaliteiten die niet in de vaste teams aanwezig zijn. Ze zorgen voor vernieuwing en natuurlijk verjonging in het museum. En voor de vrijwilligers is hun aanwezigheid ook gewoon heel gezellig!

Anke Roder, Late Summer

2. Tentoonstellingen en projecten

2.1 VASTE TENTOONSTELLING

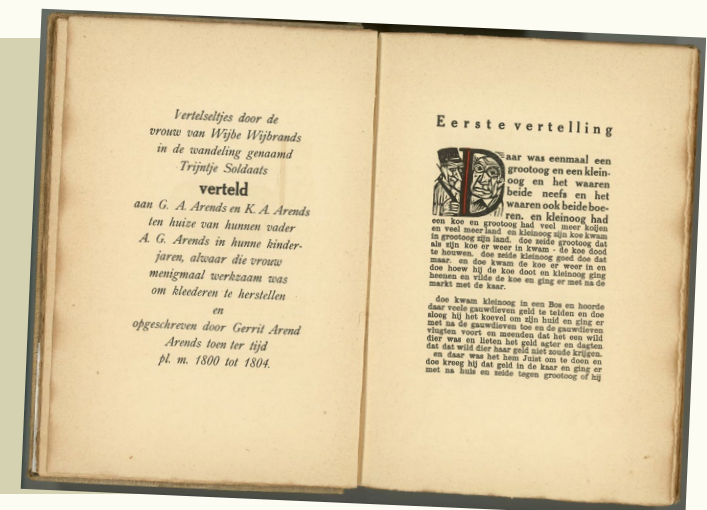
Archeologie en landschap

Met vondsten gedaan bij de opgravingen in de wierde van Ezinge door prof. dr A.E. van Giffen geeft de vaste tentoonstelling een indruk van het ontstaan van de wierden. Van belang is tevens dat Ezinge midden in het Nationaal Landschap Middag-Humsterland ligt. Deze status heeft het met name te danken aan de door mensenhand gevormde wierden. Het wordt gerekend tot één van de oudste cultuurlandschappen van Europa. Het landschap, de archeologie en geschiedenis van de wierden, als ook de wijze waarop mens en landschap elkaar hier door de eeuwen heen hebben gevormd, brengen bezoekers naar MW en naar Ezinge en omstreken. Eén van de topstukken is het paardengraf dat achter het museum werd aangetroffen in wierde De Bouwerd. Vanuit het museum kan de bezoeker de vindplaats zien liggen. Een aantal voorwerpen wordt in het bijzonder onder de aandacht gebracht, zoals een bijzonder potje -ook uit De Bouwerd- dat uitvoerig is beschreven door dr Egge Knol.

Trijntje Soldaats

Het boek van Trijntje Soldaats is het eerste Nederlandse sprookjesboek. Trijntje Soldaats was een legendarische uit Ezinge afkomstige vertelster. Ze leefde rond de eeuwwisseling van de 18e naar de 19e eeuw. De sprookjesachtige verhalen die ze deelde met kinderen uit het dorp zijn ouder dan de sprookjes van de gebroeders Grimm of Hans Christian Andersen. De verhalen zijn opgetekend door een van haar toehoorders, de elfjarige Gerrit Arends, die later burgemeester van de gemeente Ezinge werd. In 1928 zijn de verhalen uitgegeven in een boek met illustraties van Johan Dijkstra, lid van de Groninger kunstenaarsvereniging De Ploeg. Vanaf 2020 is er in het museumcafé een permanente plek over Trijntje Soldaats ingericht.

2.2 WISSELTENTONSTELLINGEN

Etrusken: pracht en macht

8 juni 2024 t/m 12 januari 2025

In samenwerking met het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden

De eerste bewoners vestigden zich zo'n 2500 jaar geleden in Ezinge. Elders in Europa beleefde de Etruskische beschaving in diezelfde periode haar bloeitijd. MW gaf met deze tentoonstelling een kijkje in de bijzondere wereld van de Etrusken: een zeer ontwikkeld volk, dat lang voor de Romeinen de dienst uitmaakte in Midden-Italië. De schoonheid van de Etruskische cultuur en de invloed van de Etrusken op de wereld om hen heen kon in deze tentoonstelling worden ontdekt. Bronzen spiegels en gouden sieraden belichtten hun rijkdom, terwijl geïmporteerde Griekse vazen en geëxporteerde bronzen kannen wijzen op hun verre handelsbetrekkingen. Ook was er aandacht voor vragen over hun herkomst, taal en mysterieuze voorspellingspraktijken. Verschillende offerbeeldjes en rijk gedecoreerde askisten gaven inzicht in de godenwereld en dodencultuur van de Etrusken.

Siemen Dijkstra: de ziel van het landschap

24 januari t/m 28 september 2025

In samenwerking met de gemeente Westerkwartier (Erfgoeddeal Middag-Humsterland)

Een tentoonstelling met houtsneden van Siemen Dijkstra, waarin tevens op zoek is gegaan naar de ziel van Nationaal Landschap Middag-Humsterland. Dijkstra voelt zich sterk verbonden met het rurale landschap van Groningen en Drenthe. Dat is terug te zien in zijn werk. Hij maakt, zoals geen ander dat kan, kleuren houtsneden van de natuur om hem heen. Hierbij is hij constant op zoek naar de ziel van het landschap en wil hij de eigenheid van een gebied vangen voordat die is verdwenen. Met zijn kunst doet hij een beroep op de kijker: heb eerbied voor de natuur!

Dijkstra is opgeleid aan de Academie Minerva in Groningen, waar hij werd gestimuleerd om buiten te tekenen. Dat deed hij dan ook voor het eerst in deze regio. Hij is hier nog geregeld te vinden, zoals op het Uithuizer Wad, waarvan hij een serie houtsneden heeft gemaakt.

Dijkstra woont in Dwingeloo en is ook opgegroeid in Zuidwest-Drenthe. Het voor hem vertrouwde landschap, waarin hij de bezieling extra ervaart, vormt de grootste inspiratiebron voor zijn werk. Zijn werk wordt gewaardeerd in binnen- en buitenland. Hij ontving de gerenommeerde grafiekprijs Mario Avati van de Académie des Beaux-Arts in Parijs (2021) en de Culturele Prijs Drenthe (2022). 'Het cultuurlandschap van Middag-Humsterland bestond al in het wierdengebied toen de huidige Randstad van Nederland nog een ontoegankelijk veenmoeras was', aldus Jan Delvigne, grondlegger van MW. Reden genoeg om in deze tentoonstelling ook op zoek te gaan naar de ziel van dit meer dan 2500 jaar oude landschap. Tevens werd verkend hoe dit erfgoed kan blijven bestaan naast een vitaal platteland.

Gronings Licht

17 oktober 2025 t/m 29 maart 2026

In samenwerking met vijf kunstenaars en documentairemaker Pieter de Hart

Een schilderijtentoonstelling als ode aan het bijzondere licht van Groningen. 'Gronings Licht' is gebaseerd op de gelijknamige documentaire van Pieter de Hart (RTV Noord, 2023) over vijf kunstenaars: Anke Roder, Isabella Werkhoven, Geurt Busser, Henk Helmantel en Matthijs Röling. Wat is dat nou eigenlijk, Gronings licht? Helder, verstrooid, laag en veranderlijk zijn termen die wel worden gebruikt om het te omschrijven. Is het licht hier echt anders of ervaren we het zo door de uitgestrektheid van het land en de mogelijkheid om vaak ver te kunnen kijken? Voor Roder zijn het de luchten, Werkhoven zoekt het mystieke moment, Busser vindt het op de Waddenzee, Helmantel door zijn atelierramen en Röling gefilterd door de bomen in zijn tuin. De tentoonstelling laat de bezoeker ontdekken hoe elk van deze kunstenaars op eigen wijze een ode brengt aan het licht van Groningen. De documentaire 'Gronings Licht' was te zien in de filmzaal van MW.

Siemen Dijkstra maakt een kleurenhoutsne

2.3 MUSEUMTUIN

Met de Tennet-gelden die via de provincie Groningen ter beschikking zijn gesteld is een aanzet gegeven voor de ontwikkeling van een nieuwe museumtuin met gewassen die tot de jaren zestig van de vorige eeuw kenmerkend waren voor Middag-Humsterland. Dit past in het credo van MW 'In het museum zie je, lees je en hoor je alles over het landschap, maar het echte museum is buiten ...' Het vraagt vervolgens om een soepele overgang van binnen naar buiten met uitzicht op het omringende landschap. MW acht het aan zijn stand verplicht om als Poort naar de Wierden prioriteit te geven aan de realisering van de museumtuin. In overleg met Landschapsbeheer Groningen werd aan Rianne Luring, winnaar van de door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) uitgeschreven landschapstalentijs 2022, de opdracht verstrekt voor een ontwerp. Ze heeft onder andere in de gebruikersgeschiedenis van het gebouw, de historische verkavelingen (slotenpatroon) en kenmerkende beplanting van Middag-Humsterland de inspiratie gevonden voor het ontwerp. De museumtuin zal opgenomen worden in educatieve programma's.

Het investeringsverzoek voor het project werd door het Waddenfonds in juni 2024 gehonoreerd. Hiermee ontstond een stevig financieel fundament onder het project en sloten andere subsidiegevers zoals de gemeente Westerkwartier, de provincie Groningen en een bedrijf als Koepon aan. Deze steun vormde een positieve impuls om het project tot uitvoering te brengen. Aangevuld met een eigen bijdrage van MW is de financiering van het project rondgekomen.

Omdat er twijfel was gerezen over de kwaliteit van de grond is op last van de gemeente door Terra onderzoek uitgevoerd. Zoals gevreesd werd verontreiniging aangetroffen. De gemeente heeft daarop de verantwoordelijkheid genomen voor de sanering met de verzekering dat die voor 1 april 2025 zijn beslag zou hebben gehad.

Voor de uitvoering van het project is een stuurgroep ingesteld met een tweetal leden van het bestuur en een vrijwilliger met kennis van zaken. Daarbij heeft het bestuur zich ter ondersteuning verzekerd van de deskundigheid van Sies Krap. Hij maakt ook deel uit van de stuurgroep. Vanuit de stuurgroep worden contacten onderhouden met investeerders, de gemeente als enerzijds eigenaar van de percelen en de bebouwing en anderzijds als vergunningenverlener, en andere belanghebbenden zoals de burens. Tevens is voor het maken van een bestek, het toezicht en de begeleiding van het project ingenieursbureau MUG -sinds juli 2025 opgegaan in Movares Smart Urban Engineering- in de arm genomen.

Voor de aanbesteding van de tuin rekende Oosterhof Holman Groen (Giekerk) het laagste bedrag.

In september zou begonnen worden met de werkzaamheden. Door de werkzaamheden aan de Van Swinderenweg was het echter lastig om het benodigde materieel ter plaatse te krijgen. Opnieuw liep de uitvoering van het tuinplan dus de nodige vertraging op. Op 20 oktober kon eindelijk worden begonnen. Helaas moesten de werkzaamheden op 31 oktober weer worden stilgelegd vanwege het opnieuw aantreffen van verontreiniging. Opnieuw moest er onderzoek worden uitgevoerd. Het betekent dat de uitvoering in 2026 verder zal worden opgepakt.

2.4 PROJECT HERINRICHTING VASTE COLLECTIEPRESENTATIE

De herinrichting en vernieuwing van de vaste collectiepresentatie heeft ook in 2025 de nodige tijd en energie geleverd. Het doel is onder meer om te moderniseren, het verhaal van het landschap en de archeologie toegankelijk te blijven vertellen vanuit een nieuwe vormgeving en met de nieuwste wetenschappelijke inzichten. Tegelijkertijd is het streven om 'binnen' en 'buiten' meer op elkaar te betrekken en een diversiteit aan doelgroepen aan te spreken, met gebruikmaking van eigentijdse technieken. Van de provincie Groningen en de gemeente Westerkwartier mocht MW al een substantiële bijdrage ontvangen in dit project. Voor het overige dragen het Mondriaan Fonds en het Scholten-Kammingafonds substantieel bij aan de realisatie.

3. Teams

3.1 BALIE EN HORECA

Onze balie/horeca-medewerkers vormen een enthousiast en betrokken team van 47 gastdames en -heren. Naast het bemensen van de balie zijn zij ook verantwoordelijk voor het beheer van het sfeervolle museumcafé, waardoor zij een belangrijke rol spelen in de ontvangst en beleving van onze bezoekers. Binnen het team heerst een goede onderlinge sfeer, die mede wordt bevorderd door duidelijke en regelmatige communicatie. Zo vinden er jaarlijks drie gezamenlijke balie/horecavergaderingen plaats, waarin ervaringen worden uitgewisseld en afspraken worden afgestemd.

Ook in het afgelopen jaar hebben zich nieuwe vrijwilligers gemeld. De meesten worden eerst ingewerkt voor het balie/horecawerk. Op deze manier krijgen zij een goed beeld van wat er in het museum speelt en hoe de organisatie functioneert. Wanneer zij dat wensen, kunnen zij later doorstromen naar een ander team binnen het museum.

De vrijwilligerscoördinator nodigt aspirant-vrijwilligers uit voor een kennismakingsgesprek. Wanneer beide partijen akkoord gaan en voor het balie/horecawerk wordt gekozen, worden er direct vier inwerkdata afgesproken. Het inwerken gebeurt door ervaren vrijwilligers, zodat nieuwe teamleden goed begeleid worden.

Wanneer de nieuwe vrijwilliger is ingewerkt, tekent hij/zij het vrijwilligerscontract en ontvangt een 'druppel' voor het alarmsysteem.

We krijgen geregeld aanvragen van scholieren die hun maatschappelijke stage bij ons willen vervullen. Meestal worden ze ingedeeld bij het balie/horecateam. In het afgelopen jaar hebben we drie stagiaires daarvoor de gelegenheid kunnen bieden.

Met een enthousiaste en hechte groep vrijwilligers runnen we samen het horecagedeelte van het museum. Dankzij hun inzet kunnen we onze bezoekers gastvrij ontvangen en hen laten genieten van een verzorgd bezoek. Een aantal vrijwilligers neemt bovendien een deel van de organisatie op zich, zodat de werkzaamheden goed verdeeld zijn en eenieder kan doen waar hij/zij het beste in is. In onze horeca worden veel gerechten met zorg en aandacht zelf bereid. Zo hebben we een vaste soepgroep die niet alleen de soepen maakt, maar ook de inkoop en presentatie verzorgt. Een andere groep houdt zich bezig met het bereiden van tosti's en alles wat daarbij komt kijken. Daarnaast is er een team dat bij openingen, feesten en vergaderingen heerlijke hapjes klaarmaakt. Ook hebben we creatieve vrijwilligers die voor bijzondere dagen of evenementen steeds weer

verrassende lekkernijen bedenken. Tot slot zijn er vrijwilligers die de overige inkoop, zoals drankjes en koffie, organiseren en ervoor zorgen dat alles steeds op voorraad is.

Nu het museum jaarlijks veel bezoekers verwelkomt, is het bijzonder waardevol dat we deze taken met zoveel betrokken mensen kunnen delen. Hun inzet maakt ons museum warm, gastvrij en toegankelijk voor iedereen.

3.2 BOEKINGEN

Team Boeking zorgt de afhandeling van aanvragen voor groepsbezoeken aan het museum en voor collectieve activiteiten die door het museum zelf worden georganiseerd, zoals workshops, arrangementen en lezingen.

Het team bestaat uit drie vrijwilligers. Elke maand is één vrijwilliger aanspreekpunt en verantwoordelijk voor de afhandeling van aanvragen. Binnen drie werkdagen wordt contact opgenomen met de aanvrager om wensen en mogelijkheden af te stemmen. Daarbij wordt gekeken naar onder meer de beschikbaarheid van ruimtes, vrijwilligers bij balie en horeca, gidsen voor rondleidingen en eventuele specifieke wensen van de groep.

De aanvraag wordt vervolgens intern afgestemd met de andere betrokken teams. Bij de maandelijkse “wisseling van de wacht” komen de leden van Team Boeking bijeen om de gang van zaken te bespreken. Een vast agendapunt daarbij is ook de samenwerking met de gidsen en het team Educatie.

De samenstelling en doelstelling van groepen lopen sterk uiteen, variërend in leeftijd, interesse en achtergrond. Elk bezoek wordt daarom zorgvuldig voorbereid, met als doel dat iedere groep het museum met enthousiasme verlaat. Op deze manier zijn er in 2025, verdeeld over 40 aanvragen, ca. 800 bezoekers geweest. De door het museum uitgenodigde bezoekers meegerekend, brengt het totaal op 1221 personen, waarbij Team Boeking in meer of mindere mate betrokken is geweest.

Naast aanvragen op initiatief van bezoekers organiseerde het museum ook zelf groepsaanbod. In 2025 tekenden ca. 400 deelnemers in op activiteiten van het museum. Dit betrof onder andere de openingen van de wisseltentoonstellingen, diverse workshops (waaronder kinderworkshops), lezingen over archeologie en het landschap, speciale arrangementen en excursies zoals de Allersmaborg, fiets- en wandelexcursies in het Groninger landschap en een maandelijkse gratis rondleiding in het museum en naar de wierde van Ezinge.

Natuurlijk is Team Boeking betrokken bij de vernieuwing van de presentatie van de vaste collectie en de nieuwe introductiefilm. We kijken uit naar de opening daarvan en hopen dat Team Boeking ook in 2026 veel aanvragen mag verwelkomen!

3.3 FACOM

Afgelopen jaar -maar ook komende jaar- stond in het teken van vervanging van facilitaire zaken die hun levensduur van 17 jaar hebben gepasseerd zoals IT (baliecomputer en router), binnenschuifdeur hoofdentree, horecavloer en -stoelen, vrieskast in plaats van vrieskist en het via het TUIN-project realiseren van een nieuwe berging. Voor het komende jaar zullen een betere klimaatregeling en een bestendige IT de belangrijkste onderwerpen zijn. Helaas heeft Harry Vogel ons verlaten, maar de opvolging van de taken lijkt goed geborgd binnen het huidige FACOM-team. Uitbreiding van het team met minimaal één vrijwilliger staat op de planning.

3.4 PR

Om de aandacht te vestigen op de tentoonstellingen en activiteiten van MW worden -naast de gebruikelijke middelen- sociale media ten volle benut. Tegelijkertijd roepen posters op A0-formaat in de regio op tot bezoek en deelname.

vrijwilligers verven de muren voor de tentoonstelling Gronings Licht

3.5 GIDSEN

Voor de gidsen was 2025 een bijzonder goed jaar. In ieder geval 36 keer is -buiten de vaste excursies om- door groepen een beroep op de gidsen gedaan. En steeds is het in goede samenwerking met de collega's van Boeking en Educatie gelukt om de juiste gids op de juiste plek te krijgen. Ook gingen we waar nodig internationaal: een rondleiding in het Engels of Duits. Meestal vragen de groepen om een rondleiding MWK: Museum, Wierde, Kerk. Soms zijn de groepen zo groot dat er twee gidsen nodig zijn. De vaste excursies waren ook weer een succes, zoals de fietstochten 'De ziel van het landschap', geïnspireerd op de tentoonstelling van Siemen Dijkstra, als ook de Watermanagementtocht en de Schilligehamtocht. Ook was er naar aanleiding van de expositie van Siemen Dijkstra een auto-excursie naar o.a. Noordpolderzijl.

Genoemd mag verder worden de inzet van gidsen tijdens de Nationale Archeologiedagen en de excursies naar de Allersmaborg. Ook werd in 2025 weer de gebruikelijke gratis rondleiding op de 2e zondag van de maand georganiseerd. Kortom, een jaar om vanuit de gidsen met veel genoegen aan terug te denken.

3.6 EDUCATIE EN PUBLIEKSACTIVITEITEN

In 2025 organiseerde MW een breed aanbod aan educatie- en publieksactiviteiten voor schoolklassen, gezinnen met kinderen en volwassenen. In aansluiting op de tentoonstellingen *'De ziel van het landschap'* en *'Gronings Licht'* vonden onder meer rondleidingen, lezingen, workshops en familie-expedities plaats voor jong en oud. Vanaf de herfst van 2022 rijdt MW via Erfgoedpartners mee in de 'Erfgoedbus', een succesvol project onder de noemer 'Culturele Mobiliteit' van Stichting Kunst & Cultuur, dat basisscholen in de gelegenheid stelt om een culturele instelling te bezoeken. Hiervan is ook in 2025 gebruik gemaakt. Daarnaast ontwikkelden we in 2025 een nieuw programma voor onderbouwleerlingen in het primair onderwijs en een nieuw educatief programma voor middelbare scholieren.

Schoolbezoeken

Met basisschool 'Op Wier' in Ezingen vormt MW een leergemeenschap die ook in 2025 is onderhouden. MW ontwikkelt educatieprogramma's waarin leerlingen actief kennismaken met de geschiedenis en het ontstaan van het wierdenlandschap.

In 2025 ontvingen we 21 schoolgroepen, een mix van primair en voortgezet onderwijs. Basisschoolleerlingen onderzochten in het onderwijsprogramma Het Mysterie van het leven op de Wierde archeologische vondsten en de verhalen en ontdekkingen die daarbij horen. Daarnaast bezochten zij de wierde van Ezingen en ontdekten zij hoe de vroege wierdebewoners leefden, woonden en aten.

In 2025 ontvingen we daarnaast ook onderbouwklassen in een nieuw programma dat inspeelt op wat archeologie is, de spanning van opgravingen en onderzoek en het idee dat je nooit weet wat je zult vinden. Groepen 1/2 en 3/4 gingen schatzoeken en ontdekten dat ook een oud bot of een potscherf een schat kan zijn, omdat zulke vondsten ons iets vertellen over hoe mensen vroeger leefden. Tenslotte ontwikkelden we een nieuw programma voor een pilot met middelbare scholieren van het Kamerlingh Onnes in Groningen. In een fietstocht door Middag-Humsterland, met tussenstops bij verschillende wierden, verkenden zij het wierdenlandschap en leerden zij meer over het ontstaan van het landschap en de geschiedenis van het gebied.

Gezinnen met kinderen

Ook voor gezinnen met kinderen organiseerde MW uiteenlopende activiteiten rond archeologie, kunst en het wierdenlandschap. Kinderen deden mee aan creatieve workshops, familie-expedities en de vernieuwde Wierdenkidsclub, met onder meer de workshop Druk je eigen landschap, geïnspireerd op het werk van Siemen Dijkstra. Daarnaast verzorgden vrijwilligers Yvonne en Tineke, volledig in

stijl van vrouwen uit de IJzertijd, erfgoedworkshops binnen de Wierdenkidsclub. Tijdens de Nationale Archeologiedagen en de KLEIWEEK ontdekten gezinnen samen het wierdenlandschap en de geschiedenis van de regio. Nieuw was ook de eerste familie-expeditie, georganiseerd met Science LinX (RUG) en kunstenaar Koos Buist, waarbij deelnemers met speciale geluidsapparatuur luisterden naar wat zich onder de bodem van het wierdenlandschap afspeelt.

Verdiepende activiteiten

Voor volwassenen organiseerde MW een verdiepend programma van lezingen, rondleidingen, workshops en excursies rondom kunst, landschap, archeologie en erfgoed. In aansluiting op de tentoonstelling van Siemen Dijkstra vond onder meer een kunstenaarsgesprek met landschapshistoricus Theo Spek plaats. Op 10 mei gaf Siemen Dijkstra onder grote belangstelling een demonstratie van zijn werkwijze in MW. Naast de maandelijkse gratis rondleiding organiseerde MW lezingen over landschap, archeologie en klei, workshops rond historische ambachten, en excursies en wandelingen door Middag-Humsterland.

Van 14 t/m 21 september werd in samenwerking met Kloostermuseum St. Bernardushof te Aduard, Op Maarhuizen en Kiek de KLEIWEEK georganiseerd met allerlei activiteiten, zoals lezingen, workshops, wandelingen en fietstochten rond het Groninger kleilandschap. Het project werd gesponsord door Economic Board Groningen.

Laagdrempelige ontmoeting

MW wil een toegankelijke ontmoetingsplek zijn voor inwoners en bezoekers van verschillende leeftijden en achtergronden. Door een divers aanbod aan activiteiten bracht het museum mensen samen rondom de geschiedenis, het landschap en de cultuur van het wierdengebied. Activiteiten als de maandelijkse gratis rondleidingen, demonstraties van de vrouwen van de IJzertijd en de maandelijkse Wierdenwerkgroep Textiel maakten ontmoeting, kennisdeling en gezamenlijke beleving mogelijk. Ook organiseerde het museum bij beide kunsttentoonstellingen een prikkelarme openstelling voor bezoekers die behoefte hebben aan een rustige museumervaring.

WC

3.7 WINKEL

In de museumwinkel is een groot aanbod aan artikelen te vinden, van boeken over archeologie, cultuurgeschiedenis, landschap, natuur, kunst, fictie en non-fictie tot fiets- en wandelkaarten, ansicht- en kunstkaarten, cadeauartikelen, streekproducten, tekeningen en andere soorten kunst. Het streven is dat de artikelen op de één of andere manier een link hebben met de vaste en wisselende tentoonstellingen in het museum en/of de regio.

In het kader van de tentoonstelling 'De ziel van het landschap' van Siemen Dijkstra, zijn verschillende kunstkaarten en een boek aan het assortiment van de museumwinkel toegevoegd. 'Art Revisited' (Tolbert) maakte in samenwerking met MW een kaartenmapje 'Waddenland'. Deze kaarten werden veel verkocht.

Voor de tentoonstelling 'Gronings Licht' zijn eveneens boeken en kaarten toegevoegd. Het boek Ik zie de zee van uitgever PLINT was een bestseller.

In april is in samenwerking met het Kloostermuseum Sint Bernardushof Aduard een herdruk verschenen van het boekje 'Watermanagement door de monniken van Aduard' van Jantienus Bakker.

In het voorjaar vond de boekpresentatie 'Middag-Humsterland', uitgegeven door boekhandel Godert Walter, plaats in ons museum. Het is daarna veel verkocht.

Voor de Kleiweek in september werden boekjes en potjes met kleimasker verkocht.

Uit de productie van de kookacademie en uitgeverij 'Eet!verleden' van Nederlandse culinair historica Manon Henzen, onze vaste leverancier, zijn veel historische kookboeken verkocht.

Voor kinderen hebben we prachtige boeken van de uitgeverijen KNNV, Lannoo en WBooks. Ook wordt de tijdlijn veel verkocht. De verkoop van het bordspel 'Grunn, pioniers in de provincie' is succesvol.

Om regionale ondernemers en kunstenaars te promoten, worden er in de winkel verschillende kunst- en streekartikelen verkocht, zoals biologische honing van de imker Dirks uit Kloosterburen.

Populair zijn tekeningen van Marjan Cornelius uit Winsum (lid van De Ploeg), tekeningen van Trudy Beekman (Warffum), kunstkaarten van Arie Jekel (Garnwerd), kunstkaarten en boeken van Matty de Vries (Ezinge) en Natasja Bennink

(Ezinge), ansichtkaarten van Joost Sizoo (Garnwerd) en kalenders van Johanna Varner uit Garnwerd.

Om lokaal toerisme te promoten hebben we in de winkel fiets- en wandelgidsen van de regio.

De Groningse koolzaadzeep, mollenbonen en ouderwetse snoepjes van Aristo uit Loppersum horen nog steeds tot de bestverkopende producten. Ook de Aleppozeep wordt veel verkocht.

Ook de biologische producten van 'Waddendelicatessen', zoals verschillende soorten mosterd en limonades, zijn veel verkochte artikelen.

De winkel wordt veel bezocht door bezoekers van het museum maar is ook een belangrijke cadeauwinkel voor de wijdere omgeving.

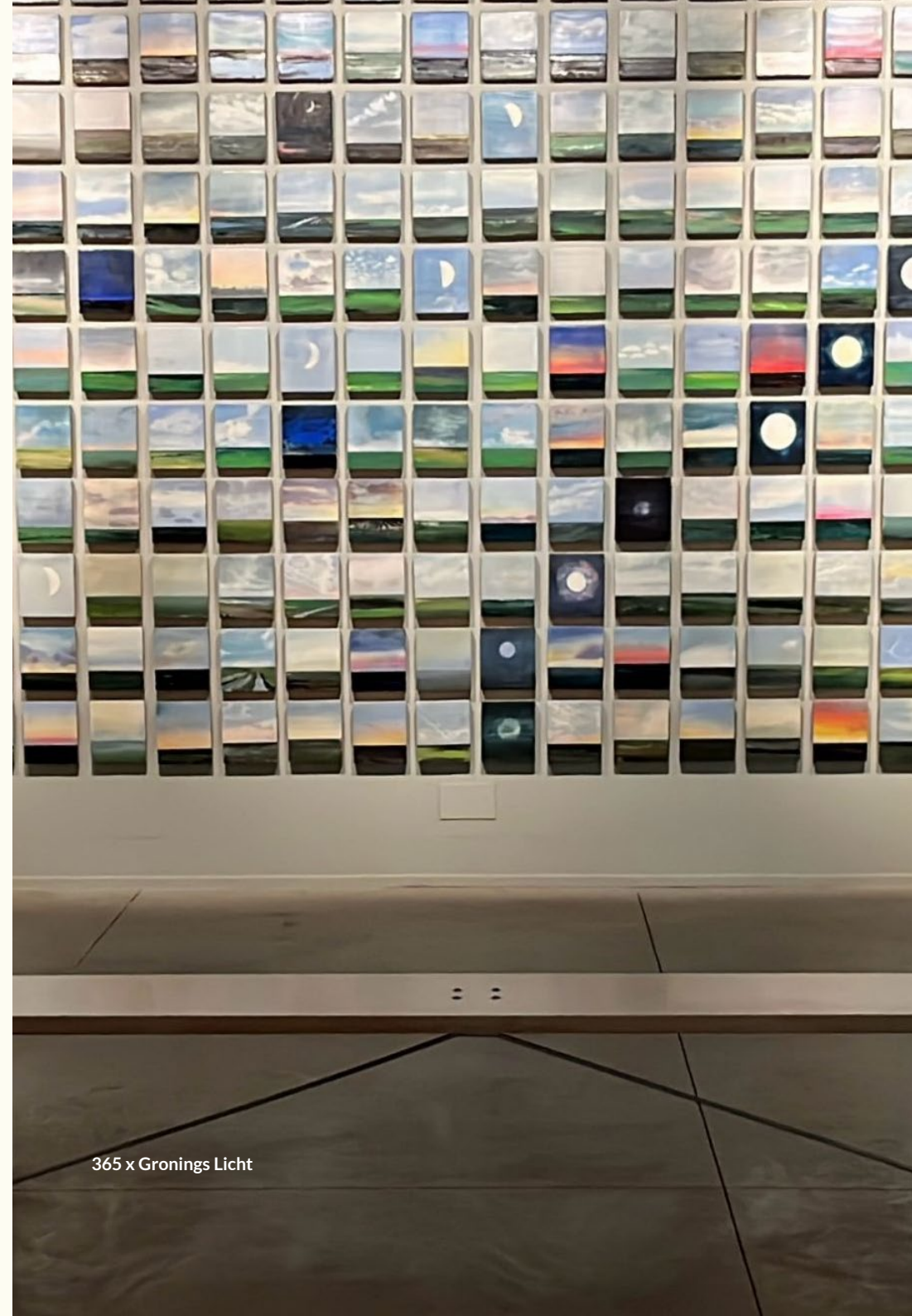

mei 2025, met dank aan de gemeente Westerkwartier is er een tweede druk verschenen van het boek Middag-Humsterland

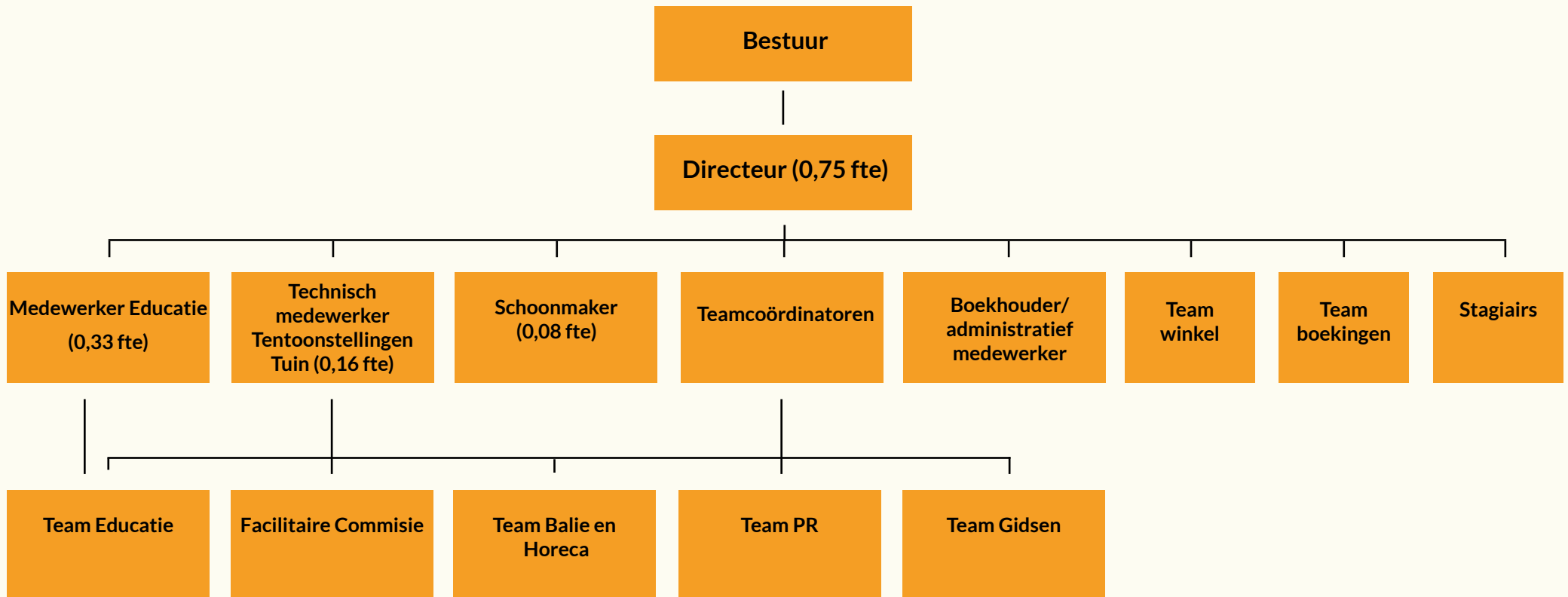
4. Ten slotte

Grote dank gaat uit naar alle vrienden en sponsors van het museum, in het bijzonder de gemeente Westerkwartier en de provincie Groningen. Niet alleen voor de substantiële financiële bijdragen, maar vooral ook voor de welwillende medewerking die (bestuur en directie van) MW in tal van aangelegenheden van zowel gemeente als provincie ondervindt.

De meeste dank gaat echter uit naar alle vrijwilligers -inmiddels zo'n 100- die zich verbonden weten met MW en zich in 2025 weer belangeloos hebben ingezet. Zij zijn de steunpilaren waarop MW in Ezinge, het Nationaal Landschap Middag-Humsterland, de gemeente Westerkwartier, de provincie Groningen en ver daarbuiten een begrip en vaste waarde is geworden. In hoofdstuk 3 van dit jaarverslag staat beschreven welke bijdrage elk team heeft kunnen leveren. Het geeft treffend weer op welke wijze de teams, ieder op eigen wijze, bijdragen aan de thema's en activiteiten waartoe de (wissel-)tentoonstelling(en) uitnodigen. In de teksten wordt de betrokkenheid bij MW tastbaar. Zonder de permanente inzet van de vrijwilligers, de bijdragen van medewerkers en de bevoegde leiding van de directeur zou MW niet kunnen bestaan.

Organisatieschema

Overzicht baten en lasten 2025

Baten		
Entree (inclusief museumkaart en toeslag)		64.331,-
Horeca (opbrengst minus inkoop)		14.638,-
Rondleidingen en educatie		4.905,-
Winkel (verkoop minus inkoop)		25.538,-
Giften en donaties Vrienden		1.591,-
Subsidies gemeente en provincie (regulier)		162.600,-
Projectsubsidies		213.510,-
totaal		487.113,-
Lasten		
Personeelskosten	129.627,-	
Afschrijvingen	2.856,-	
Huisvestingskosten	57.038,-	
Kantoorkosten (ICT en middelen)	9.504,-	
Marketing (reclame, PR)	5.350,-	
Accountant en advieskosten	4.829,-	
Lasten projecten	208.128,-	
Algemene kosten	10.450,-	
totaal	427.782,-	
Financiële baten en lasten		3.340,-
Vrijval bestemmingsreserve		5.000,-
Resultaat voor bestemmingen		67.671-
Bestemmingen	55.000,-	
Resultaat na bestemming		12.671-

De gegevens van dit overzicht zijn ontleend aan de vastgestelde jaarrekening 2025.

Museum Wierdenland

